

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN HỮU VÂN

**“ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH SINH TRƯỞNG VÀ
HIỆU QUẢ CỦA RỪNG TRỒNG SẢN XUẤT TẠI
HUYỆN HOÀNH BỒ - TỈNH QUẢNG NINH”**

Chuyên ngành: Lâm học

Mã số: 60.62.02.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LÂM NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN VĂN THÁI

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn thạc sỹ này là công trình nghiên cứu khoa học của riêng tôi, được thực hiện dưới sự hướng dẫn khoa học trực tiếp của thầy giáo TS. Nguyễn Văn Thái.

Tôi xin cam đoan tất cả các số liệu, kết quả trình bày trong bản luận văn là trung thực. Các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ dẫn có nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2013

Tác giả

Nguyễn Hữu Vân

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành chương trình đào tạo Thạc sỹ chuyên ngành Lâm học tại trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, được sự đồng ý của trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, Phòng quản lý đào tạo sau đại học, tôi nhận thực hiện đề tài:

“Đánh giá tình hình sinh trưởng và hiệu quả của rừng trồng sản xuất tại huyện Hoàn Bò - tỉnh Quảng Ninh”

Sau thời gian thực hiện đề tài tốt nghiệp khẩn trương, nghiêm túc. Với sự cố gắng nỗ lực của bản thân cùng với sự hướng dẫn tận tình của thầy giáo **TS. Nguyễn Văn Thái**, các thầy cô giáo trong trường, các đồng nghiệp, đến nay tôi đã hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tác giả xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, đặc biệt cảm ơn thầy giáo TS. Nguyễn Văn Thái đã giành nhiều thời gian quý báu giúp đỡ, chỉ bảo, hướng dẫn khoa học trong quá trình thực hiện và hoàn thiện luận văn.

Tác giả cũng xin gửi lời cảm ơn đến các cán bộ Hạt kiểm lâm, Phòng Tài nguyên môi trường, Phòng Nông nghiệp, UBND huyện Hoàn Bò, UBND các xã và một số hộ gia đình tham gia trồng rừng sản xuất trên địa bàn huyện Hoàn Bò, Cty TNHH 1 TV Lâm nghiệp Hoàn Bò, Công ty TNHH 1 TV Innogreen Quảng Ninh đã giúp tác giả thu thập số liệu cho luận văn này.

Mặc dù đã cố gắng song do thời gian cũng như khả năng tiếp cận thông tin ít nhiều còn hạn chế nên luận văn không tránh khỏi những thiếu sót nhất định. Vì vậy, tác giả mong nhận được những ý kiến đóng góp của thầy cô, đồng nghiệp và các nhà khoa học. Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2013

Tác giả

Nguyễn Hữu Vân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
DANH MỤC HÌNH	viii
DANH MỤC SƠ ĐỒ	viii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Trên thế giới	3
1.1.1. Nghiên cứu về lập địa và chọn loài cây trồng.....	3
1.1.2. Nghiên cứu về giống cây rừng	4
1.1.3. Nghiên cứu về các biện pháp kỹ thuật lâm sinh tác động.....	7
1.1.4. Nghiên cứu về chính sách và thị trường	8
1.2. Ở Việt Nam	9
1.2.1. Nghiên cứu về chọn loài cây trồng	9
1.2.2. Nghiên cứu về lập địa	11
1.2.3. Nghiên cứu về giống cây rừng	14
1.2.4. Nghiên cứu về các biện pháp KTLS tác động	16
1.2.5. Nghiên cứu về chính sách và thị trường	20
1.3. Điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội của địa phương	22
1.3.1. Điều kiện tự nhiên	22
1.3.2. Điều kiện dân sinh kinh tế - xã hội	27
1.3.3. Đánh giá chung	29
Chương 2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	32
2.1. Mục tiêu, ý nghĩa nghiên cứu.....	32

2.1.1. Mục tiêu.....	32
2.1.2. Ý nghĩa.....	32
2.2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	32
2.2.1. Đối tượng nghiên cứu: Rừng trồng sản xuất.....	32
2.2.2. Phạm vi nghiên cứu.....	32
2.3. Nội dung nghiên cứu.....	32
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	33
2.4.1. Phương pháp tiếp cận của đề tài.....	33
2.4.2. Phương pháp nghiên cứu.....	33
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	41
3.1. Thực trạng trồng rừng sản xuất tại huyện Hoàn Bô.....	41
3.1.1. Diện tích trồng rừng.....	41
3.1.2. Về cơ cấu loài cây trồng rừng sản xuất.....	44
3.1.3. Các biện pháp kỹ thuật gây trồng đã áp dụng.....	46
3.1.4. Nguồn vốn đầu tư cho rừng trồng sản xuất.....	49
3.1.5. Cơ chế chính sách và tổ chức thực hiện.....	51
3.2. Đánh giá chất lượng sinh trưởng rừng trồng trong mô hình điển hình....	58
3.2.1. Mật độ và chất lượng cây trồng.....	58
3.2.2. Tình hình sinh trưởng và năng suất rừng trồng.....	60
3.3. Đánh giá hiệu quả của các mô hình điển hình.....	63
3.3.1. Hiệu quả kinh tế.....	63
3.3.2. Đánh giá hiệu quả về xã hội.....	65
3.3.3. Đánh giá hiệu quả về môi trường.....	67
3.4. Hiện trạng nhu cầu sử dụng gỗ, thị trường tiêu thụ sản phẩm gỗ rừng trồng tại huyện Hoàn Bô.....	69
3.4.1. Đặc điểm chung của thị trường lâm sản ở huyện Hoàn Bô.....	70
3.4.2. Phân loại sản phẩm gắn với thị trường.....	71

3.4.3. Kênh tiêu thụ sản phẩm rừng trồng sản xuất ở huyện Hoà Bình	71
3.4.4. Kết quả điều tra, khảo sát một số đơn vị chế biến lâm sản và sử dụng nguyên liệu gỗ rừng trồng ở huyện Hoà Bình.....	72
3.4.5. Kết quả điều tra, khảo sát một số đơn vị chế biến và sử dụng lâm sản ngoài gỗ từ rừng trồng ở huyện Hoà Bình	73
3.5. Đề xuất một số giải pháp phát triển rừng trồng sản xuất.....	74
3.5.1. Phân tích điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức đối với phát triển rừng trồng sản xuất ở huyện Hoà Bình	74
3.5.2. Các giải pháp phát triển rừng trồng sản xuất trên địa bàn huyện Hoà Bình	76
KẾT LUẬN, TỒN TẠI VÀ KIẾN NGHỊ.....	85
1. Kết luận	85
2. Tồn tại	91
3. Kiến nghị.....	91
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ TỪ VIẾT TẮT

BCR	Tỷ suất thu nhập & chi phí
BPKTLS	Biện pháp kỹ thuật lâm sinh
Cty TNHH 1TV	Công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên
$D_{1,3}$	Đường kính trung bình tại vị trí 1,3m
$\Delta D_{1,3}$	Tăng trưởng bình quân hàng năm về đường kính tại vị trí 1,3m
D_t	Đường kính tán trung bình
ΔD_t	Tăng trưởng bình quân hàng năm về đường kính tán
GĐGR	Giao đất giao rừng
H_{vn}	Chiều cao vút ngọn trung bình
ΔH_{vn}	Tăng trưởng bình quân hàng năm về chiều cao vút ngọn
KTLS	Kỹ thuật lâm sinh
LSNG	Lâm sản ngoài gỗ
MH	Mô hình
NN & PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
NPV	Giá trị lợi nhuận ròng
OTC	Ô tiêu chuẩn
QĐ	Quyết định
RSX	Rừng sản xuất
TRSX	Trồng rừng sản xuất
TB	Trung bình
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1: Thang điểm độ tàn che và độ che phủ của rừng trồng	38
Bảng 2.2: Thang điểm độ dốc và thành phần cơ giới	39
Bảng 2.3: Tổng hợp điểm cấp phòng hộ của rừng trồng	39
Bảng 3.1: Diện tích rừng và đất lâm nghiệp huyện phân theo chức năng	41
Bảng 3.2: Rừng và đất lâm nghiệp phân chia theo địa giới xã	43
Bảng 3.3: Danh mục các loài cây được đưa vào trồng rừng sản xuất của huyện Hoành Bồ từ trước đến nay	44
Bảng 3.4: Các biện pháp KTLS được áp dụng trong các mô hình	47
Bảng 3.5: Nguồn vốn đầu tư cho rừng trồng sản xuất ở huyện Hoành Bồ	50
Bảng 3.6: Kết quả GDGR ở tỉnh Quảng Ninh và huyện Hoành Bồ	52
Bảng 3.7: Ảnh hưởng của GDGR tới phát triển RTSX ở Hoành Bồ	53
Bảng 3.8: Tỷ lệ sống và chất lượng sinh trưởng trong mô hình điểm	59
Bảng 3.9. Sinh trưởng của cây trồng trong mô hình điển hình	60
Bảng 3.10: Năng suất của các mô hình trồng rừng ở tuổi 7	62
Bảng 3.11: Hiệu quả kinh tế của các mô hình trồng rừng tại Hoành Bồ	64
Bảng 3.12: Công lao động tạo ra từ các mô hình rừng trồng sản xuất	65
Bảng 3.13. Thu nhập bình quân hàng năm của mỗi chu kỳ	66
Bảng 3.14. So sánh tỷ lệ giảm nghèo khi trồng rừng	67
Bảng 3.15. Điểm đo khả năng phòng hộ của các mô hình	68
Bảng 3.16: Phân loại sản phẩm gắn với thị trường ở huyện Hoành Bồ	71
Bảng 3.17: Kết quả điều tra, khảo sát một số cơ sở tư nhân chế biến và sử dụng gỗ rừng trồng tại huyện Hoành Bồ	72
Bảng 3.18: Kết quả điều tra, khảo sát một số đơn vị chế biến và sử dụng lâm sản ngoài gỗ từ rừng trồng ở huyện Hoành Bồ	73
Bảng 3.19: Phân tích điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức về phát triển RTSX ở huyện Hoành Bồ	75

DANH MỤC HÌNH

Hình 3.1: Chất lượng sinh trưởng cây trồng trong 3 mô hình	59
Hình 3.2. Biểu đồ tăng trưởng $\Delta D1.3$ của loài cây trong MH điểm	61
Hình 3.3. Biểu đồ tăng trưởng ΔH_{vn} của loài cây trong MH điểm	62
Hình 3.4. Biểu đồ năng suất sinh khối (ΔM) của mô hình điển hình	63

DANH MỤC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 3.5: Kênh tiêu thụ sản phẩm rừng trồng sản xuất huyện Hoà Bình.....	71
---	----

MỞ ĐẦU

Trong những năm trước đây, tài nguyên rừng nhiệt đới bị suy giảm nghiêm trọng gây ảnh hưởng trực tiếp đến môi trường sinh thái và đời sống của người dân. Nhằm đẩy nhanh tốc độ phục hồi rừng, Chính phủ Việt Nam đã ban hành nhiều chính sách, áp dụng nhiều giải pháp, đầu tư nhiều chương trình, dự án trồng rừng. Kết quả diện tích rừng ở nước ta tăng (đến năm 2008 diện tích có rừng là 13,12 triệu ha rừng, độ che phủ 38,7% - Bộ NN & PTNT, 2009) đáp ứng nhu cầu về lâm sản, môi trường sinh thái và cảnh quan du lịch. Tuy nhiên, sự quan tâm của chúng ta trong thời gian qua tập trung nhiều vào hai đối tượng là rừng phòng hộ và rừng đặc dụng, rừng trồng sản xuất chưa được quan tâm chú ý nhiều và thực tiễn sản xuất hiện nay đang đặt ra rất nhiều vấn đề cần phải có lời giải đáp, cả về kỹ thuật, kinh tế, chính sách và thị trường,... ảnh hưởng trực tiếp tới người trồng rừng. Dự án trồng mới 5 triệu ha rừng đặt ra nhiệm vụ phải trồng 3 triệu ha rừng sản xuất giai đoạn 1998 - 2010, tuy nhiên cho đến nay chúng ta chưa đạt được kế hoạch đặt ra. Chính vì vậy, Chính phủ đã chỉ đạo trong thời gian tới cần tập trung đẩy mạnh phát triển trồng rừng sản xuất.

Để bảo đảm cuộc sống, nâng cao thu nhập của người dân không chỉ đơn thuần là ban hành chính sách hỗ trợ mà cần khuyến khích họ có sự đổi mới về phương thức thâm canh, sử dụng giống có năng suất, chất lượng cao đồng thời gắn với đầu tư công nghiệp chế biến. Đẩy mạnh giao khoán rừng tự nhiên cho cộng đồng bảo vệ và kinh doanh sản phẩm dưới tán rừng để nâng cao nhận thức về bảo vệ môi trường, chấm dứt tập quán phá rừng làm nương rẫy, góp phần xoá đói giảm nghèo, ổn định đời sống. Đồng thời áp dụng tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất, lựa chọn loài cây nguyên liệu sinh trưởng nhanh, rút ngắn chu kỳ sản xuất. Tuy nhiên, trong thời gian qua công tác chọn tạo giống, công tác khuyến lâm vẫn còn nhiều khiếm khuyết,